

Elokuvaohjaajan palkka ja tekijänoikeuskorvaukset Suomessa

Selvitys pohjautuu Suomen Elokuvaohjaajaliitto SELO r.y:n
Palkkataso- ja tekijänoikeusseminaariin 15.-16.11.2000

Suomen Elokuvaohjaajaliitto SELO r.y.
Töölöntorinkatu 2 B
00260 Helsinki

www.selo.fi

SISÄLLYS

ESIPUHE	2
1. JOHDANTO	3
2. UUDET HAASTEET, UUDET UHAT	4
3. PALKKATASO- JA TEKIJÄNOIKEUSSEMINAARI	4
4. SUOMALAISEN OHJAAJAN PALKKA	5
5. PARADOKSI	8
6. OLEMASSA OLEVAT PALKKATARIFFIT	9
7. PALKKASUOSITUKSET	10
7.1. Kuukausipalkka	10
7.2. Kertakorvaus	10
7.3. Prosenttiosuus kokonaisbudjetista	11
7.4. Esimerkkejä	11
8. TUOTANTOILMAPIIRI	12
9. TUOTTAJA JA OHJAAJA	13
10. ROJALTI ON OIKEUS	14
11. ROJALTISUOSITUKSET	15
11.1. Ohjausrojalti	16
11.2. Ohjaaja-käsikirjoittajarojalti	16
12. JOHTOPÄÄTELMÄ	17
13. TOIMENPITEET	18
LIITTEET	19

ESIPUHE

Olen koonnut tämän raportin Suomen Elokuvaohjaajaliitto SELO r.y:n 15. - 16.11.2000 järjestämän Palkkataso- ja tekijänoikeusseminaarin muistiinpanoista ja havainnoista. Raporttia ei pidä lukea seminaarin pöytäkirjana tai sanatarkkana selostuksena, vaan havaintojen ja kirjoittamishetkellä tehtyjen päätelmien kanssa tämä raportti pikemminkin pyrkii kokoamaan esitetyt näkökulmat.

Toivomme, että tämä raportti luo pohjaa keskustelulle ja avaa silmät elokuvaohjaajan pulmalliseen nykytilanteeseen ja samalla koko suomalaisen elokuva-alan nykyhetkeen.

SELO:n hallitus kiittää kaikkia ohjaajia, jotka osallistuivat seminaariin ja jakoi-
vat mielipiteensä ja kokemuksensa.

SUOMEN ELOKUVAOHJAAJALIITTO SELO R.Y.

John Webster
puheenjohtaja

Raimo O Niemi (vpj.) Päivi Hartzell, Liisa Helminen, Esa Illi, Kiti Luostarinen,
Kai Nordberg, Kati von Zansen

1. JOHDANTO

Viime vuosina suomalaiset elokuva-alan rahoitusinstituutiot ovat pyrkineet vahvistamaan tuotantoyhtiöiden asemaa. Suunta on ollut oikea - niin taloudellisesti kuin ammatillisestikin terveellä pohjalla olevat yhtiöt ovat hyväksi koko alalle. Rahoittajien korostama elokuvantekijän henkilökohtaisen näkemyksen tärkeys ja ammattitaitoinen projektisuunnittelu ovat myötävaikuttaneet viime aikojen suomalaisen elokuvan menestystarinaa.

Vaikka tuottajan asema on kuluneina vuosina parantunut, niin toisen keskeisen vastuunkantajan – ohjaajan – sitä vastoin ei. Ohjaajan merkitys ei näy palkoissa: surullista mutta totta, **ohjaaja on todennäköisesti elokuva-alan alipalkatuin henkilö.**

Tähän on monia syitä. Ohjaajat neuvottelevat sopimuksensa tuottajan kanssa itse ja usein rahakysymykset jäävät näissä neuvotteluissa taiteellisten kysymysten varjoon. Ohjaajat eivät puhu keskenään projekteistaan, sopimuksistaan eivätkä palkoistaan. Näin ollen heillä ei ole kattavaa käsitystä yleisestä palkkatasosta. Ohjaajat eivät myöskään ole tehokkaasti järjestäytyneet ajaakseen etujaan yhdessä.

Puhuttaessa riittävästä korvauksesta on olennaista erottaa taloudellisen riskin ottava tuotantoyhtiö ja työstään palkkaa saava ohjaaja. Tämä on terveen ja tyytyväisen elokuva-alan lähtökohta.

Yleisesti ottaen elokuvatuotantoyhtiö on olemassa tuottaakseen voittoa ottamalla taloudellisia riskejä. Ohjaaja sen sijaan toteuttaa omaa henkilökohtaista näkemystään ja ansaitsee elantoaan. Jos eläisimme täydellisessä maailmassa, ohjaaja saisi riittävän korvauksen työstään ja samalla kohtuullisen rojaltil tekijänoikeudestaan, joka on hänelle laissa taattu. Suurin voitto-osuus kuuluisi tuottajalle, joka ottaa taloudellisen riskin.

Jos ohjaaja suostuu pienentämään palkkaansa alle kohtuulliseksi katsottavan korvauksen, hänestä tulee elokuvan osarahoittaja – jotta elokuva saataisiin tehtyä, ohjaaja riskeeraa palkkansa, joka kuuluu hänelle. Näin ollen ohjaajan voitto-osuuden tulisi olla suhteessa taloudelliseen riskiin, mutta usein tästä kehkeytyy vain monimutkainen rojaltilien, palkkojen ja tekijänoikeuksien sotku ja todennäköisesti loputon riita. Periaate siis olkoon: ohjaajan ei pitäisi joutua ottamaan taloudellista riskiä ansaitakseen jokapäiväisen leipänsä.

Palkkatason nostaminen merkitsee elokuvabudjettien kasvua. Osaltaan tämä lisää painetta nostaa elokuva-alan määrärahoja. On muistettava, että jos yksi alan tärkeimmistä henkilöistä työskentelee alle minimipalkan, ei elokuva-ala voi olla terve teollisuuden ala. Itse asiassa se ei ole enää teollisuutta, vaan riistoa.

2. UUDET HAASTEET, UUDET UHAT

Elokuvan määrärahoja on nostettu huomattavasti Tanskassa, Ruotsissa ja Norjassa, jopa Islannissakin viime vuosina, mikä on ollut viisas siirto tulevaisuutta ajatellen: nämä maat ovat ymmärtäneet **kansallisen sisältötuotannon merkityksen**. Sen sijaan Suomen elokuva-alalle ei ole luvattu uusia varoja.

Digitaalinen televisio on lähtöruudussaan: ensimmäiset lähetykset alkanevat tämän vuoden elokuussa. Digitalisointi vaikuttaa siihen, miten ohjelmia tuotetaan ja rahoitetaan – ja se taas vaikuttaa merkittävästi ohjaajan työhön. Riippumaton sektori on tämän uuden levitysmuodon keskeinen sisällöntuottaja. On helppoa ennustaa itsenäisen ohjelmatuotannon tulevaisuus digi-tv:n tullessa: digitalisoituminen kasvattaa ohjelmatarvetta, sillä lukuisten digitaalikanavien ohjelmaminuutit on täytettävä. Se myös lisää elokuvien ja ohjelmien erityyppistä käyttöä ja levitystapoja (versiot, eriytyneet katsojaryhmät).

Vähemmän rahan ja useamman ohjelman yhtälö täytyy tasapainottaa: ohjelmat on tuotettava halvemmalla, joko lisäämällä tv-visailuja, suorita lähetyksiä ja yhden miehen dv-kameratuotantoja tai sitten maksamalla tekijöille vähemmän. Samalla kun mediakoulut suoltavat uusia ammattilaisia, on tulevaisuudessa entistä enemmän ihmisiä kilpailemassa vielä vähemmästä rahasta. Toinen tapa laskea ohjelmatuotantokuluja on näyttää uusintoja, kuten TVTV! jo nyt tekee.

Lisääntyvien uusintojen myötä tekijänoikeuksien hallinta tulee yhä merkityksellisemmäksi.

Ilman korotettuja elokuvamäärärahoja digitalisaatio on uhka suomalaiselle kulttuurille: digiaika ei tarkoita monipuolistumista, se merkitsee köyhtymistä kun vähäisiä varoja levitetään laajalle. Pieni kielialue voi kilpailla niin kotimaisilla kuin kansainvälisillä markkinoilla vain laadulla. Ja laadun tekeminen maksaa.

Digitalisoituminen nostaa entisestään ohjaajan työn merkitystä. Ohjaajan luomaa taiteellista sisältöä voidaan muunnella ja levittää lukuisina eri versioina, joten ohjaajan on oltava entistä tietoisempi taloudellisista eduistaan ja tekijänoikeuksistaan.

3. PALKKATASO- JA TEKIJÄNOIKEUSSEMINAARI

Seminaarilla oli kaksi tavoitetta: saada ohjaajat keskustelemaan palkoistaan ja rojalteistaan sekä saavuttaa konsensus siitä, mikä on ”kohtuullinen korvaus” työstä ja siten luoda ohjaajan palkkataso- ja rojaltilausuositukset.

Keskustelu painottui sanan ”kohtuullinen” merkitykseen. Seminaarin tarkoituksena oli muodostaa realistinen palkkatariffi, joka on yhteneväinen muiden suomalaisten ammattiryhmien ja pohjoismaisten elokuvaohjaajien palkkatason kanssa.

Seminaariin kutsuttiin alustamaan kolme vierasta. Lakimies Tommi Nilsson Koprosto ry:stä luennoi muiden taiteenalojen sopimuskäytännöistä ja tekijänoikeuslainsäädännöstä ja tuottaja Marko Röhr kertoi suomalaisen elokuvateollisuuden independent-tuottajien ongelmista ja haasteista. Lakimies Sandra Anne Piras Tanskan elokuvaohjaajaliitosta kertoi kattavasti kuinka tanskalaiset kollegat valvovat palkkojaan ja oikeuksiaan. (Katso seminaariohjelma Liite 1.)

4. SUOMALAISEN OHJAAJAN PALKKA

Vaikeinta seminaarissa oli puhua palkoista - ei niinkään toisten, mutta omista. Keskustelun pohjaksi katsottiin eri ammattiryhmien ja koulutustasojen palkkatilastoja:

Julkisen sektorin kuukausiansioita, 1998 ¹⁾	
<i>Lähde: Tilastokeskus 1998</i>	
	mk/kk
ATK-suunnittelija ja -ohjelmoija	12 889
Erikois-, osaston- ja terveyskeskuslääkäri	23 885
Insinööri	15 526
Kirjastonhoitaja ja amanuenssi	10 452
Kokki, keittäjä ja kylmäkkö	8 695
Kääntäjä	13 105
Laborantti ja laboratorioapulainen	9 060
Lakimies (tuomioistuin- ja hallinto-)	20 522
Lastentarhanopettaja	9 480
Lehtori ja yliopettaja (keskiaste). amm.koul.)	15 525
Linja-auton- ja raitiovaununkuljettaja	11 097
Luokanopettaja (peruskoulussa)	12 719
Luotsi	20 351
Palomies	11 678
Poliisi (pl. komisariat)	12 703
Sairaanhoitaja	11 259
Siivooja	7 696
Sosiaalityöntekijä	10 154
Sähköasentaja	11 383
Teknikko	12 124
Toimistovirkailija	7 994
Työnvälitysvirkailija	8 938
Vahtimestari	8 748
Valtionhallinnon johtohenkilö	19 812
Varastonhoitaja	9 092
Värväty	11 158

1) Keskimääräiset kokonaisansiot lokakuussa (kunnat) ja marraskuussa (valtio).

Yksityisen sektorin ansiot koulutuksen mukaan			
	yhhteensä	miehet	naiset

3011 Ylioppilastutkinto	11 832	13 247	10 554
71 Ylempi korkeakouluaste	14 196	15 967	13 660
2 Humanistinen ja taidelan koulutus	13 246	14 858	12 318
321 Taideal, käsiteol perusk,3-aste	10 792	13 680	9 541
3211 Artesaani, käsi-taidet. perusk	9 376	12 168	8 686
3219 Muu taideala,käsiteoll. perusk	13 806	16 082	12 090
52 Alin korkea-aste	11 201	12 777	10 335
62 Alempi korkeakouluaste	13 672	15 948	10 335
72 Ylempi korkeakouluaste	14 082	15 063	10 335
722 Taiteen koul, 7-aste	14 583	16 426	10 335
7221 Taiteen maisteri	13 319	15 034	10 335
7229 Muu taiteen koulutus, 7-aste	16 513	17 646	10 335
725 Teatteri- ja tanssiala, 7-aste	10 853	11 582	10 335
7251 Teatteritaiteen maisteri	10 928	11 640	10 335
726 Fil. maist., humanistinen ala	14 162	16 119	10 335
<i>Lähde: Tilastokeskus 2000</i>			
Yleisradion vakinaiset ohjaajat saavat 15 -20.000 markan kuukausipalkkaa työkokemuksestaan riippuen.			

Seminaarin "tunnustuksellisessa osuudessa" jokainen osanottaja kertoi saamistaan palkoista ja ajasta, joka kuhunkin elokuvaprojektiin kului. (Julkinen paljastaminen ei ole helppoa ja SELO onkin kiitollinen kaikille, jotka rohkenivat puhua asiasta.)

Aluksi on tärkeää arvioida saatujen lukujen oikeellisuus. Tavoitteena ei ollut saada selville täsmällisiä markkamääriä. Haluttiin löytää karkean arvio ohjaajan palkkatasosta – onko se 5 000, 10 000, 20 000 vai 25 000 markkaa kuukaudessa. Taulukon luvut perustuvat siihen mitä ohjaajat *muistelevat* saaneensa tietystä projektista ja kuinka pitkän ajan sitoutuminen vei.

Täsmällisemmät luvut saisi tutkimalla tuotantoyhtiöiden rahoittajille toimittamia loppuselvityksiä, mutta koska asiakirjat ovat luottamuksellisia, se tuskin on käytännössä mahdollista. Vaikka loppuselvityksistä löytyisikin tarkka tieto ohjaajien palkkasummista, se *ei* antaisi luotettavaa kuvaa siitä, kuinka monta tuntia tai kuukautta ohjaajalla työhön kului.

Ohjaaja on koko ajan sitoutunut elokuvaansa, vaikka hän ei varsinaisesti työskentelisikään joka päivä prosessin aikana. **Ratkaisevinta on se, kuinka kauan ohjaaja katsoi olleensa taiteellisesti sitoutunut.**

Tässä seminaarin osanottajien antamia esimerkkejä viime vuosiensa palkoista ja projektien kestoista:

fiktio	kesto	palkka/kk	dokumentti	kesto	palkka/kk	lyhyt fiktio	kesto	palkka/kk
--------	-------	-----------	------------	-------	-----------	--------------	-------	-----------

ohjaaja joutuu jakamaan keskittymisensä useaan työhön yhtäaikaan saadakseen elantonsa? Vastaus: ei.

Elokuvatuotanto on jaksottaista: se sisältää aktiivisia ja vähemmän aktiivisia työjaksoja. Ohjaaja on sitoutunut työhön kaikkina ajanjaksoina.

On hyvin vähän ohjaajia, jotka pystyvät työskentelemään toisten projektien parissa päätyönsä lomassa. Pällekkäisyys on mahdollista kun projekti on päättyneessä ja uusi alkamassa, mutta useimmiten ohjaaja voi keskittyä vain yhteen elokuvaan kerrallaan. Se on ymmärrettävää, sillä ohjaajan työ on luovaa työtä. Uudet, oivaltavat, viihdyttävät elokuvat, joita me kaikki haluamme nähdä, eivät synny mekaanisesti. Ne vaativat keskittymistä, kypsyttelyä ja aikaa.

Elokuvaohjaajan ammatti on taiteilijan ammatti, johon kuuluu vähemmän tuotavia ja luovia aikoja. Tässä tulosvastuullisessa maailmassa voidaan luovaan työhön kuuluva ennustamattomuus nähdä heikkoutena. Se on kuitenkin elokuvataiteen tosiasia ja elinehto – ja alkuperäisteoksesta maksettava hinta.

Mutta onko elokuvateollisuudella varaa siihen? Ja näillä palkoilla, kenellä on varaa olla elokuvaohjaaja?

5. PARADOKSI

Elokuvaohjaajan kannalta on kahdenlaisia tuotantoja: ohjaaja on joko elokuvan alullepanija tai sitten hänet on pyydetty ohjaamaan tietty elokuva.

Kun ohjaaja on elokuvan alullepanija, hän tarjoaa omaa ideaansa, ehkäpä omaa käsikirjoitustaan tuotantoyhtiölle tuotettavaksi. Tämä on yleisin menettelytapa dokumenttielokuvatuotannoissa, mutta yleinen myös fiktiopuolella, erityisesti lyhytelokuvan parissa.

Ohjaaja, joka on pyydetty ohjaamaan elokuva, tulee mukaan tuotantoon kehitysvaiheessa: käsikirjoitus on viimeistä versiota vailla, rahoitussuunnitelma on tehty ja niin edelleen. Tätä mallia käytetään joskus suuren budjetin elokuvissa sekä joissakin dokumenttielokuvissa ja useimmiten mainoksissa.

On kuitenkin pidettävä mielessä, että ohjaajan ”nimellä” on suuri merkitys rahoitusta hankittaessa. Ohjaajan valinta on oleellista elokuvan rahoittajille; ohjaajan tyyli, taidot ja henkilökohtainen näkemys ovat ratkaisevia lopputuloksen kannalta. Menestyneen ohjaajan nimi on arvokas, sillä se auttaa tuotantoyhtiötä rahoituksen hankkimisessa ja pitää yhtiön siten toiminnassa. Nimekäs ohjaaja houkuttelee rahoittajia ja sysää tuotannon liikkeelle.

Hyvät ideat ovat harvinaisia. Ohjaaja, joka tuo hyvän idean tuotantoyhtiöön, työllistää useita henkilöitä ja tuo yhtiöön taloudellista vakautta. Yksi elokuvateollisuuden paradokseista on se, että ohjaajan ollessa elokuvan alullepanija on hän samalla sekä työllistäjä että työntekijä.

Voisi kuvitella, että ohjaaja elokuvan alullepanijana saisi paremman neuvotte-luaseman sopimuksentekohetkellä. Näin ei kuitenkaan ole. Useimmat ohjaajat luopuvat kaikista oikeuksistaan päästäkseen ohjaamaan elokuvansa ja hyväk-syvät aivan kohtuuttomia korvauksia.

Tähän on lukuisia syitä. Pääsyy on se, että ohjaajaa kiinnostaa enemmän näh-dä elokuvaideansa valkokankaalla kuin nähdä oman pankkitilinsä karttuvan. Tuotannon alussa kun rahoituskin on vielä epävarmaa, voitto-osuuksista sopi-minen tuntuu kovin kaukaiselta ja teoreettiselta. Sopimusneuvotteluissa ohjaa-ja voi itse olla pahin vihollisensa.

Toinen syy on rahoittajien säännöissä: tuotantotukea voidaan myöntää vain yhtiöille, joilla on elokuvan kotimaiset oikeudet. Teknisesti ottaen elokuvatuot-taja on se, joka hallitsee oikeuksia. Näin ollen ohjaajan (ellei hänellä itsellään ole omaa tuotantoyhtiötä) on luovuttava kaikista kotimaisista oikeuksistaan en-nen kuinokuva voidaan edes muodollisesti rahoittaa (*katso Suomen eloku-vasäätiön tukiohje kohdat 2.2, 2.3, 2.4, 2.5*).

Ohjaaja ei voi tehdä elokuvaa ilman tuottajaa kuten tuottajakaan ei voi tehdä elokuvaa ilman ohjaajaa. Molemmat ovat toisistaan riippuvaisia. Kun ohjaaja elokuvan alullepanijana sekä työllistää että tarjoaa tuotantoyhtiölle mahdल्ली-suuden menestyä, on oikeudenmukaista, että hänen asemansa näkyy palk-kiossa ja voitto-osuuksissa.

Julkisten rahoittajien, jotka vaativat, että tuotantoyhtiöllä on elokuvan kotimai-set oikeudet, tulisi ottaa osavastuu siitä, että ohjaaja ei luovu oikeuksistaan il-man kohtuullista korvausta.

6. OLEMASSA OLEVAT PALKKATARIFFIT

Ainoat olemassa olevat palkkatariffit löytyvät SET:n työehtosopimuksesta (*Liite 2*). Siinä on määritelty eri ammattiryhmien, mukaan lukien ohjaajien, minimipäi-väpalkka ja kuukausipalkat: mitä enemmän päiviä, sitä pienempi päiväpalkka.

Jaottelu sopii hyvin niille tuotantoryhmän jäsenille, joilla on selkeästi määritelty työperiodit. Esimerkiksi kamera-assistentin työsuhde päättyy kun viimeinen kuva on otettu ja kalusto palautettu. Seuraavana päivänä hän voi siirtyä toiseen työhön. Kun kysymyksessä on ohjaaja, on tilanne mutkikkaampi. Hän on kiinni työssä koko prosessin ajan käsikirjoituksesta ensi-iltaan – ja senkin jälkeen vielä markkinoinnissa.

Ohjaajalla on kokonaisvastuu elokuvan taiteellisista ratkaisuksista: on mahdoton-ta laskea kuinka monta päivää ohjaaja työskentelee elokuvan hyväksi. Ai-noa käytännöllinen tapa laskea ohjaajan palkka on laskea työaika viikkoina tai vielä mieluummin kuukausina, jotka ohjaaja on sitoutunut projektiin.

7. PALKKASUOSITUKSET

Suomen Elokuvaohjaajaliitto SELO r.y. suosittaa kolmea palkanlaskumallia riippuen tuotannon tyypistä.

Nämä minimisuositukset eivät sisällä rojaltikorvauksia.

1. Kuukausipalkka
2. Kertakorvaus
3. Prosenttiosuus kokonaisbudjetista

7.1. Kuukausipalkka

Kuukausipalkka soveltuu parhaiten ohjaajalle, joka on pyydetty ohjaamaan elokuva. **Palkka lasketaan siitä päivästä, kun ohjaaja on sitoutunut ohjaamaan elokuvan siihen päivään kunnes elokuva on saanut ensi-iltansa, riippumatta siitä kuinka monta aktiivista päivää on kuukaudessa.**

Pitkä elokuva	Lyhytelokuva	Dokumenttielokuva
15.000 mk/kk	14.000 mk/kk	14.000 mk/kk

Huom: Kuukausipalkka on määritelty alhaiseksi, koska elokuvatuotannoissa voi olla olosuhteista johtuvia taukoja.

Vertaa näitä seuraaviin keskimääräisiin kuukausipalkkoihin: taiteiden maisteri 15.000 mk, televisio-ohjaaja 20.000 mk, tuotantoneuvoja 22.000 mk.

7.2. Kertakorvaus

Kertakorvauspalkkio sopii niin "tilausohjaajille" kuin "alullepanijoille" ja sopii parhaiten pitkiin fiktioihin. Suositeltu kertakorvaus on laskettu kertomalla kuukausipalkka tyypillisellä työkuukausien lukumäärällä (vertaa taulukko 4.4).

Pitkä elokuva	Lyhytelokuva	Dokumenttielokuva
270.000 mk	6% kokonaisbudjetista	15% kokonaisbudjetista

Huom: Pitkä elokuva tarkoittaa vähintään 74 minuutin mittaista elokuvateatteri-levitykseen suunnattua elokuvaa. Kokonaisbudjetti = elokuvan tuotantokustannukset ilman tuottajan osuutta

Keskimäärin "alullepanija" työskentelee 18 kuukautta (18 x 15.000 mk = 270.000 mk).

Katso kohtaa "7.4. Esimerkit" lyhyt- ja dokumenttielokuvien kertakorvauksista.

7.3. Prosenttiosuus kokonaisbudjetista

Tämä sopii parhaiten elokuvan ”alullepanijalle”, mutta myös ”tilausohjaajalle”. Prosentti heijastaa ohjaajan vastuuta: mitä suurempi budjetti, sitä suurempi vastuu ja näin ollen ohjaajan palkkakin on korkeampi.

Pitkä elokuva	Lyhytelokuva	Dokumenttielokuva
4 % kokonaisbudjetista	6% kokonaisbudjetista	15% kokonaisbudjetista

Huom:

Lyhyt- ja dokumenttielokuvien tuotantorakenne vaihtelee hyvinkin suuresti: kesto voi vaihdella minuutista tuntiin ja sen ylikin, etenkin kun kyse on dokumenttielokuvasta. Elokuvia kuvataan eri formaateille hyvinkin erikokoisilla tuotantoryhmillä: on tekijälähtöisiä yhden henkilön elokuvia, on ”halpistuotantoja”, on korkean profiilin tuotantoja suurine tuotantoryhmineen. Näin ollen kiinteä prosenttiosuus kokonaisbudjetista sopii hyvinkin erilaisille tuotannoille.

Dokumenttielokuviissa ohjaajan prosenttiosuus on suurempi kuin fiktioissa koska fiktioiden budjetit ovat keskimäärin huomattavasti suurempia kuin dokumenttien budjetit. Ohjaajien työaika on kuitenkin suurin piirtein sama.

7.4. Esimerkkejä

Lajityyppi	Budjetti	Ohjaajan palkka
Fiktio	6,7-9 Mmk	270-360.000 mk (4%)
Fiktio (60')	2,5 Mmk	150.000 mk (6%)
Lyhytelokuva	0,8 Mmk	48.000 mk (6%)
Dokumenttielokuva (74' +)	2,0 Mmk	300.000 mk
Dokumenttielokuva (60')	1,5 Mmk	225.000 mk
Lyhyt dokumenttielokuva	0,6 Mmk	90.000 mk

Yhteenveto: **Nämä luvut ovat minimisuosituksia eivätkä ne sisällä rojalteja.** Suosituksissa on otettu huomioon keskimääräinen työskentelyaika ja palkat on laskettu siten, että ohjaajalla on mahdollista ansaita elantonsa ohjaajan työllään.

Nämä minimipalkkasuositukset ovat vertailukelpoisia muiden pohjoismaisten ohjaajien palkkojen kanssa.

8. TUOTANTOILMAPIIRI

1990-luvun ensimmäisellä puoliskolla suuria suomalaisia elokuvateatterimenestyksiä ei juuri ollut – paremminkin tuolta ajanjaksolta löytyy useita pieniä menestystarinoita. Elokuvatuotannot jakaantuivat useille pienille tuotantoyhtiöille. Nykyisin elokuvatuotanto on keskittynyt muutamaan tuotantoyhtiöön ja kehitys on myönteinen: yhtiöistä on tullut taloudellisesti elinvoimaisempia ja tuottajien ammattitaito on kasvanut.

Viimeaikaista suomalaisen elokuvan nousua on edistänyt panostus prosessin kaikkien vaiheiden kehittelyyn alkaen käsikirjoituksesta ja tuotannon suunnittelusta aina valmiin elokuvan markkinointiin.

Muutaman menestystarinan perusteella on helppoa tuudittautua siihen valheelliseen turvallisuudentunteeseen, että kotimaisen elokuvan sisältö ja kilpailukyky ovat kohentuneet ja taso kohoaa edelleen. Pitkien teatterielokuvien tuottajat kohtaavat entisestään kovenevan kilpailun. Ulkomaisilla elokuvanlevitysyhtiöillä on paketti- ja levityssopimuksineen määräämisvaltaa kun jaetaan ensi-iltaviikonloppuja ja -teattereita. Menestyksekkään elokuvalevityksen avaintekijöitä ovat riittävät markkinointibudjetit, kopiomäärät, ajoitus ja teatterivalinnat. Etenkin multiplex-teatterit voivat olla menestyksen takeita.

Suomen elokuvasäätiön ja televisioyhtiöiden elokuvatuotantoon osoitetut tukimäärärahat ovat pysyneet samalla tasolla vuosikausia. Kuinka kauan suomalaiselta tuottajalta voi odottaa sellaisia ihmetekoja, että hän pystyy kasvavassa kilpailutilanteessa tuottamaan yhä pienemmällä rahalla teatterimenestyksiä?

Lyhyt- ja dokumenttielokuvien tilanne ei juuri ole sen parempi. Julkinen tuki on pysynyt samana tai jopa vähentynyt samalla kun televisioyhtiöt maksavat yhteistuotannoista vähemmän. Tärkeimmät ostajat (televisio ja taivaskanavat) maksavat entistä vähemmän laatuohjelmista. Erikoiskanavien (esim. Discovery, History Channel, National Geographic) ostosummat tuskin kattavat master-nauhakuluja.

Televisioyhtiöiden ohjelma-ajat kasvavat jatkuvasti ja siksi ne tarvitsevat entistä enemmän tuotantoja. Yhtiöiden rahalliset resurssit eivät kuitenkaan lisäännä ja siksi ne yrittävät painostaa ulkopuolisilta tuottajilta tuotantoja entistä halvemmalla.

On virhe antaa periksi painostukselle. Televisiokanavat tarvitsevat lisää minutteja, mutta entistä arvostelukykyisempi ja yhä valikoivampi yleisö vaatii *sisältöä*. Suomalainen tuotanto voi kilpailla ainoastaan sisällöllään – ja sisällön luominen maksaa.

Jos haemme mallia keskieurooppalaisista tuotantokulttuureista, erehdymme. Englantilaisilla, ranskalaisilla, saksalaisilla, espanjalaisilla, jopa ruotsalaisilla on valtavat potentiaalit markkinat – me taas teemme elokuvamme suomeksi. Eikä kukaan muu tee suomalaisia elokuvia, elleivät suomalaiset itse. Ja niitä tehdään vain niin kauan kun katsojat valitsevat kotimaisen elokuvan.

Loppujen lopuksi olemme perimmäisten kulttuurikysymysten äärellä, emme vain taloudellisten. Me suomalaiset tarvitsemme elinvoimaisen elokuvateollisuuden voidaksemme tuottaa laadukasta sisältöä.

9. TUOTTAJA JA OHJAAJA

Valtaosa tuottajista myöntää, että tuottavinta on sijoittaa ”luovaan pääomaan” eli käsikirjoittajiin ja ohjaajiin. He osaavat paitsi tuottaa sisältöä, myös houkuttelevat rahoittajia.

Useimmat tuotantoyhtiöt haluavat tarjota ohjaajilleen hyvät työskentelyolosuhteet, esimerkiksi riittävän taloudellisen turvan. Ennakkovalmistelu- ja rahoitusvaiheet ovat kuitenkin varsin pitkiä ja epävarmoja, joten ei ole mahdollista palkata ohjaaja kokoaikaisesti. Rahoitusvaihe voi kestää pitkään, koska tuottajan on haettava rahoitusta monesta eri rahoituslähteestä. Rahoitusvaiheen pitkittyminen on suora seuraus alirahoitetusta elokuvateollisuudesta.

Tuottajan asema on epävarma: kuinka hän voi pitää ohjaajansa, luovan pääomansa? Jos taas katsotaan ohjaajan näkökulmasta, mitä tuottajalla on hänelle annettavaa?

Tuottaja voi tarjota stabiilit tuotanto-olosuhteet ja ammattitaidon, jolla löytää elokuvan rahoituksen ja kantaa vastuun elokuvan valmistumisesta. Hyvä tuottaja löytää myös kattavan levitysverkoston ja tehokkaat myyntikanavat.

Mutta tuottajan suurin heikkous on se, että hän ei pysty takaamaan ohjaajalle kohtuullista palkkaa koko tuotantoprosessin ajan.

Ohjaajan ja tuottajan välille syntyy muitakin ristiriitoja:

- Ohjaajan täytyy odottaa pitkään ennen kuin rahoitus on varmistunut ja hän voi aloittaa varsinaisen ohjaustyön. ”Miksi ihmeessä tämä kestää niin pitkään?”
- Tuottajalla on lukuisia eri projekteja, jotka ovat kaikki rahoitus- ja ennakkosuunnitteluvaiheessa – ja välillä toiset ottavat etusijan. Ohjaajan on vaikea hyväksyä tätä, varsinkin kun hänelle ei makseta palkkaa siltä ajalta kun hän joutuu odottamaan muiden projektien rahoitusvaiheiden takia.
- Ohjaajasta tuntuu, että tuottaja ei ole riittävän sitoutunut hänen elokuvaansa kuvausten tai jälkituotannon aikana. Tuottajalla voi olla silloin omat kii-reensä uusien projektien parissa. Tuottajan ja ohjaajan työnkuvat eroavat toisistaan niin suuresti, että tuottajan työ voi jäädä näkymättömäksi ohjaajalle. Alipalkatulle ja tyytymättömälle ohjaajalle voi helposti syntyä mielikuva, että hän itse tekee kaikki työt ja tuottajalle maksetaan tyhjästä.
- Raha, joka on tarkoitettu ohjaajan elokuvaan, käytetään tai näyttää häviävän toisiin projekteihin.
- Ohjaajasta tuntuu, että hänelle ei makseta tarpeeksi.
- Elokuvasta tulee yleisö- ja myyntimenestys, eikä ohjaaja ole sopinut rojal-teista eikä hänellä ole oikeuksia elokuvaansa. Ohjaajasta tuntuu että hän on ”menettänyt” elokuvansa lopullisesti.

- Myöhemmin ohjaaja huomaa, että hän olisi voinut tehdä paremmankin sopimuksen. Ohjaaja kokee tuottajan huijanneen häntä.

Ensimmäinen ratkaisu näihin ongelmiin on luoda selkeät pelisäännöt eli paremmat työsopimukset. Useista syistä johtuen ohjaaja kuitenkin on epäedullisessa asemassa neuvottelutilanteessa.

Monet ohjaajat ovat päätyneet siihen, että ainoa tapa turvata oma palkkansa ja rojaltinsa, on ryhtyä itse tuottajaksi. Niinpä he perustavat tuotantoyhtiöitä. Tämä on yhä yleisempää: elokuvatuottaminen on palaamassa kymmenen vuoden takaiseen tilanteeseen.

Pienten ohjaaja-tuottaja -yhtiöiden määrän kasvu uhkaa vakiintuneita tuotantoyhtiöitä. Ammattimaiset, kokeneet yhtiöt menettävät arvokkaimman valttinsa – ohjaajan – ja rahoittajien on aloitettava jälleen kerran alusta kokemattomien ohjaaja-tuottajien kanssa.

On absurdia, että elokuva-ala on taas tässä tilanteessa. Harva ohjaaja on kiinnostunut yrityksen pyörittämisestä. Ohjaajat haluavat ohjata, tehdä omaa taiteellista työtään. Elokuvaohjaajista ei pidä tehdä yrittäjiä vain siksi, että he voisivat turvata elantonsa.

Vakiintuneet tuotantoyhtiöt kärsivät eniten tästä vääristyneestä kehityksestä ja samalla koko elokuvateollisuus.

Kokeneiden ohjaajien lisäksi tuotantoyhtiöt ovat vaarassa menettää myös tulevaisuuden tekijät. Moni nuori ohjaaja astuu television sarjamaailmaan uransa varhaisessa vaiheessa – osaksi siksi että televisio tarjoaa arvokasta työkokemusta, mutta myös siksi että nuori ohjaaja ei jaksa uskoa, että hän elättäisi itsensä independent-sektorilla.

On siten äärimmäisen tärkeää, että tuotantoyhtiöt pitävät ohjaajansa tyytyväisenä. Tyytyväinen ohjaaja on taiteellisesti luova - ja riittävästi palkattu.

10. ROJALTI ON OIKEUS

Lain mukaan elokuvaohjaajalla on tekijänoikeus elokuvaansa. Hän voi luopua oikeuksistaan kokonaan tai osittain, mutta mikään ei pakota häntä siihen.

Palkka ja rojalti ovat kaksi eri asiaa. Kun ohjaaja ohjaa elokuvan hänelle maksetaan palkkaa työstä eli hän saa korvauksen työajasta.

Ohjaajalle maksetaan rojaltia korvauksena hänen tekijänoikeudestaan, kun tuottaja hyödyntää kaupallisesti elokuvaa.

Rojalti ei ole palkanlisä, jonka tuottaja voi niin halutessaan maksaa ohjaajalle sokerina pohjalla. Rojalti on korvaus lainmukaisesta tekijänoikeudesta.

Taiteilijan palkka, kuten esimerkiksi valokuvaajan palkka, käsittää tavallisesti teoksen ensisijaisen käyttötarkoituksen. Se ei sisällä uudelleenjulkaisuja tai käyttöä muissa yhteyksissä. Aivan samoin pitää suhtautua ohjaajan palkkaan: Palkka sisältää esimerkiksi vain ensimmäisen televisiolähetysten, ei uusintoja. Ne ovat teoksen uudelleen hyödyntämistä, mikä pitää korvata ohjaajalle rojaltilina.

On totta, ettei ohjaajalla juuri ole mahdollisuuksia hyödyntää elokuvaansa: hän ei tunne markkinoita, hänellä ei ole tarvittavia kontakteja eikä hänellä ole tarvittavaa kaupallista kokemusta. Siksi ohjaaja tarvitsee tuottajaa ja levittäjää. Mutta toisaalta tuottaja ei olisi voinut tehdä elokuvaa ilman ohjaajaa ja tämän taiteellisia kykyjä. Ja mikä tärkeintä: tuottaja ei voi hyödyntää elokuvaa ilman ohjaajan lupaa. Tuottajan täytyy saada elokuvan tekijänoikeudet käyttöönsä ohjaajalta liiketoimintaansa varten.

Rojaltineuvottelut ovat kaupankäyntiä. Molemmat osapuolet hyötyvät ohjaajan tekijänoikeudesta.

11. ROJALTISUOSITUKSET

Tuore tanskalainen tutkimus osoittaa, että yleensä työvuosien karttuessa palkkataso nousee kaikissa ammattiryhmissä – lukuun ottamatta elokuvaohjaajia.

Elokuvaohjaajan tulee pitää kiinni tiukasti tekijänoikeudestaan ja rojalteistaan, koska todennäköisesti rojaltiltulot ovat merkittävä osa hänen eläkettään.

Ohjaajalle kuuluu kohtuullinen palkka tehdystä työstä ja rojaltil korvauksena hänen tekijänoikeutensa hyödyntämisestä.

Olettakaamme, että ohjaaja saa kohtuullisen korvauksen työstään. Rojaltilkorvauksissa on otettava seuraavat käyttömahdollisuudet huomioon:

- tuottajan oikeus valmistaa elokuva (kun ohjaaja on elokuvan “alullepanija”)
- tuottajan oikeus kaupallisesti hyödyntää teosta elokuvateattereissa, televisiossa, kaapelikanavilla, videolevityksessä, satelliittikanavilla, dvd-levityksessä ja internetissä kotimaassa ja ulkomailla niin kaupallisissa kuin epäkaupallisissakin yhteyksissä vuokraamalla, myymällä tai jälleenmyymällä
- tuottajan tekemät versiot (remake) ja versioiden jälleenmyynti kolmansille osapuolille
- konseptimarkkinointi (kokonaisuus ja hahmot) ja jälleenmyynti kolmansille osapuolille
- jaksottaminen / sarjamuotoon muuttaminen
- jatko-osat
- oheistuotteet
- muu hyödyntäminen

Ohjaajan pitäisi tarkastaa tuottajan ja rahoittajien väliset sopimukset, jotta rojalit voitaisiin määritellä ohjaajan työsopimuksessa. Jos elokuva esitetään pelkästään televisiossa niin montako esityskertaa sopimus sisältää? Jos esityskertoja on useampi kuin yksi, ohjaajalle kuuluu rojalit jo toisesta esityskerrasta, koska se tulee nähdä jälkikäyttönä. Ohjaajan tulee myös saada rojalit ennakkostosta, koska se sulkee pois jälkimyynnin. Nämä rojalit tulee ottaa huomioon määriteltäessä ohjaajan palkkaa.

Huom. Jos ohjaaja ei saa riittävää korvausta tekemästään työstä, hän osaltaan osallistuu elokuvan rahoittamiseen maksamattomalla palkallaan. Taloudellisenä riskinottajana ohjaajan kuuluu saada osuutensa voitosta hänelle kuuluvien rojaltien lisäksi.

11.1. Ohjausrojalti

Nämä minimisuositukset perustuvat Tanskan ohjaajaliiton suosituksiin:

3 % kaikista myyntituotoista. Tuottaja voi kuitenkin vähentää korkeintaan 30% tuotosta levityskustannuksina. Tuottaja voi sovittuun rajaan asti vähentää tuotosta kopio- ja markkinointikustannukset. Ei kuitenkaan sitä osaa, jonka hän on saanut rahoittajilta tähän tarkoitukseen.

5 % kaikista myyntituotoista kun tuottaja on saanut sijoituksensa takaisin (break even)

10 % kaikista myyntituotoista kun tuottaja on saanut sijoittamansa pääoman takaisin kaksinkertaisena (break even + 100%).

11.2. Ohjaaja-käsikirjoittajarojalit

Suomen Näytelmäkirjailijaliitto suosittelee elokuvien käsikirjoittajille 2-4% rojalit lippituloista kun elokuva on ylittänyt 50.000 katsojan rajan.

SELO suosittelee seuraavaa käytäntöä: Elokuvaohjaajan ollessa myös käsikirjoittaja (sekä dokumentti- että fiktioelokuvat), rojalitkorvauksen minimiprosentit määräytyvät seuraavasti:

5 (3+2) % kaikista myyntituotoista. Tuottaja voi kuitenkin vähentää korkeintaan 30% tuotosta levityskustannuksina. Tuottaja voi sovittuun rajaan asti vähentää tuotosta kopio- ja markkinointikustannukset. Ei kuitenkaan sitä osaa, jonka hän on saanut rahoittajilta tähän tarkoitukseen.

9 (5+4) % kaikista myyntituotoista kun tuottaja on saanut sijoituksensa takaisin (break even).

18 (10+8) % kaikista myyntituotoista kun tuottaja on saanut sijoittamansa pääoman takaisin kaksinkertaisena (break even + 100%).

12. JOHTOPÄÄTELMÄ

Tästä selvityksestä käy ilmi, että elokuvaohjaajien palkkataso Suomessa, verrattakoon sitä millä mittareilla tahansa, on alle kaikkien vastaavan koulutuksen, ammattitaidon tai työn vastuullisuuden omaavien muiden ammattiryhmien palkkojen.

On myös selvää, että riippumattoman elokuvateollisuuden korkean tason Suomessa ovat tehneet mahdolliseksi ohjaajat, jotka ovat asettaneet taiteellisen työnsä etusijalle pitäen omaa palkkatasoaan toisarvoisena.

On sietämätöntä, että korkeasti koulutetut ammattilaiset joutuvat hankkimaan elantonsa tekemällä töitä, joihin heitä ei ole koulutettu tai että heidän on pakko perustaa oma tuotantoyhtiö paremman elannon toivossa.

Digitelivision puolestapuhujat, jotka olettavat voivansa tuplata ohjelma-ajan samalla puolittaen tuotantokustannukset, kuvittelevat mahdottomia. Ohjelma-tuotannon resurssit on jo kiristetty äärimmilleen. Voiko elokuvia ja ohjelmia tehdä vielä halvemmalla? Voiko tekijöille maksaa vielä vähemmän?

Mahdotonta? Tai sitten ei.

Televisioyhtiöillä on pian käytettävissään suuri joukko mediakouluista valmistunutta kohtalaisesti koulutettua väkeä, jotka ovat valmiita ottamaan mitä tahansa media-alaan liittyvää työtä millä palkalla tahansa saadakseen arvokasta työkokemusta. Yhden miehen tee-se-itse -firmat kilpailevat toisiaan vastaan katkaakseen kulunsa ja kalustolainansa. Heidän on pakko tehdä enemmän, vähemmällä rahalla.

Jos jatkamme tällä linjalla, elokuva-alan ammattimaisuus katoaa. Ja jos näin pääsee käymään, häviää samalla myös laadukas sisältö, ainoa asia, millä voimme kilpailla Hollywoodin megatuotantojen tai 20 vuotta sitten tehtyjen saippuasarjojen kanssa.

Laatu ei tarkoita "samaa vanhaa sisältöä, vähän vain kalliimmalla". Laatu tarkoittaa innovatiivisia, hyvin kerrottuja ja rakennettuja tarinoita, joita ammattilaiset tekevät yleisölle, jolla on valta valita mitä he haluavat katsoa.

Laatu ei tarkoita samaa kuin määrä. Digi-tv:n ja multipleksien yleisöillä on jo mistä valita. Heillä on enemmän valinnanvaraa, ei aikaa.

Me haluamme heidän valitsevan suomalaisia elokuvia ja ohjelmia. Kysymys ei ole vain rahasta, kysymys on omasta kulttuuristamme.

13. TOIMENPITEET

Jotta vältetään elokuva-alan luisuminen kymmenen vuoden takaiseen tuotantokulttuuriin ja jotta tulevaisuudessa taattaisiin ammattimaisesti tuotettuja ja sisällöltään laadukkaita elokuvia ja ohjelmia on ryhdyttävä seuraaviin toimiin:

- Koko elokuva-ala on alirahoitettu. Suomalaisen elokuvan rahoitus tulisi löytyä ensisijaisesti Suomesta. Julkiset tukivarat on saatava Tavoiteohjelman asettamalle tasolle. Suomen hallituksen on lisättävä tukivaroja riippumattomalle elokuvateollisuudelle kuten on tehty kaikissa muissa Pohjoismaissa.
- Elokuva-alan on ryhdyttävä toimiin, jotta elokuvien rahoituksen järjestämiseen tarvittava aika lyhenisi. Jos muiden, epävarmojen rahoituslähteiden hakemista pidetään markkinataloudellisesti ”terveenä”, on pidettävä huolta siitä, että ohjaajan asema pitkän rahoitusvaiheen aikana ei tule taloudellisesti sietämättömäksi.
- Tehokas ennakkosuunnittelu- ja kehittäelytyö ovat edelleen laadun tekemisen edellytyksiä. Yhtiöt, jotka erikoistuisivat ennakkosuunnittelu- ja kehittäelytyöhön, hyödyttäisivät koko elokuva-alaa.
- Ohjaajien palkkaa/palkkioita on korotettava. Rahalla saa ruokaa pöytään, mutta raha rinnastuu suoraan arvostukseen ja kunnioitukseen. Ohjaajalta edellytetään luovaa, haasteellista suhdetta työhönsä. Hän on viime kädessä tekijä, jonka näkemystä kaikkien muiden tuotannon jäsenten työ omalta osaltaan tukee. Ohjaaja ei voi olla yksi tuotannon huonoiten palkatuista henkilöistä.
- Ohjaajille on maksettava kohtuulliset rojaltit heidän tekijänoikeudestaan. Tuotantoyhtiö ei voi tarjota ohjaajalle paljota, mutta se voi tarjota levityskanavat ja myyntitaitoa, ja jakaa elokuvan mahdollisen menestyksen. Rojalteilla ohjaaja osallistuu elokuvan ja yhtiön menestykseen, mikä kannustaa häntä ohjaamaan seuraavankin elokuvan saman tuotantoyhtiön palveluksessa.
- Ohjaajien on valvottava palkkojaan, rojaltejaan ja muita ammatillisia asioitaan entistä paremmin. Ohjaajan ei pitäisi yksin neuvotella omia sopimuksiaan, vaan oikeastaan hän tarvitsee tuekseen lakimiehen, joka neuvottelee hänen puolestaan sopimukset tuottajan kanssa. SELO:n tai muun vastaavan organisaation on ryhdyttävä toimiin lakimiehen palkkaamiseksi.

Koko elokuva-alalle on eduksi ohjaajan aseman parantaminen. Ohjaajan on saatava työn vastuullisuuteen ja määrään nähden asianmukainen korvaus. Hänellä täytyy olla mahdollisuus elää työllään.

Tulevalla digitaalisella aikakaudella tarvitaan ammattilaisia, jotka pystyvät tekemään kilpailukykyisiä elokuvia ja ohjelmia.

**"KUINKA PALJON ON KOHTUULLISTA?"
- Seminaari ohjaajien palkkatasosta ja tekijänoikeuksista**

**Ravintola Kaisaniemi 15.-16.11.2000
Suomen Elokuvaohjaajaliitto SELO ry.**

Elokuva-alalta puuttuu yhtenäinen käsitys siitä, mikä ohjaajan palkkataso on. SET:n palkkataulukko on pätevä kun työpäivien lukumäärä on helposti laskettavissa. Yhtenäisen käsityksen puute johtuu pitkälti siitä, että me emme puhu keskenämme palkoistamme. Kun emme tiedä mikä on vallitseva käytäntö, on meidän vaikea perustella vaatimuksiamme työnantajalle. (Esimerkiksi kuvaajat ovat hyvin tietoisia siitä, millaista palkkaa kollegat vaativat ja myös saavat.)

Seminaarimme keskeisin tarkoitus on keskustelun kautta luoda yhteinen käsitys siitä, mitä ohjaajille käytännössä maksetaan. Pyrimme yhdessä löytämään sellaisen palkkatason, joka on sekä linjassa eurooppalaiseen sopimuskäytäntöön että yleiseen suomalaiseen palkkatasoon. Evästyksenä ovat niin tuottamisen realiteetit tuottajan näkökulmasta kuin muiden taiteenalojen sopimuskäytännöt.

Emme vaadi kuuta taivaalta, vaan pyrimme ratkaisemaan mikä on kohtuullinen ja realistinen palkka korvauksena tekemästämme taiteellisesta työstä.

Keskiviikko 15.11.

klo 09.45	Aamukahvi
klo 10.00	Tervetuliaissanat, puheenjohtaja John Webster
klo 10.30	Eurooppalaiset ohjaajasopimuskäytännöt, ohjaaja Kai Nordberg
klo 12.00	Muiden taiteenalojen sopimuskäytäntöjä, juristi Tommi Nilsson , Kopiosto ry.
klo 13.00	Lounas
klo 14.00	Keskustelu: "Mitä muut saavat? Mitä minä sain? Mitkä rojaltit kuuluvat minulle ja mitkä kuuluvat tuottajalle?" Keskustelua johtaa ohjaaja Raimo O Niemi .
klo 15.30	Kahvi
klo 15.45 - 17.00	Poleeminen keskustelu jatkuu

Torstai 16.11.

klo 9.45	Aamukahvi
klo 10.00	Elokuvatuottamisen realiteetteja, tuottaja Marko Röhr
klo 11.00	Case Study, Tanskan elokuvaohjaajaliiton juristi Sandra Anne Piras
klo 13.00	Lounas
klo 14.00	Keskustelu: Luodaan suosituksia palkasta ja tekijänoikeuksista. Keskustelua johtaa ohjaaja John Webster
klo 15.30	Kahvi
klo 15.45	Keskustelu jatkuu
klo 17.00	Seminaari päättyy

ILMOITTAUTUMISET:

pe 10.11. mennessä meilitse zansen@saunalahti.fi tai p. (09) 278 2008 gsm 040 562 1157

Seminaaripaikat jaetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. SELO tarjoaa kahvit ja lounaat.

ELOKUVATUOTANNON TYÖEHTOSOPIMUS

1.2.2001 alkaen

Sopimusta sovelletaan kaikessa tv-yhtiöiden ulkopuolisessa audiovisuaalisessa tuotannossa. Työehtosopimuksen palkkaus perustuu palkkaryhmiin, päivä- ja kuukausipalkkoihin.

HUOM!

- 10-tuntisen päivän vähimmäispalkka saadaan lisäämällä 8-tunnin palkkaan +37,5%

- Lisäksi päiväpalkan päälle on AINA maksettava 13,5%:n vuosilomakorvaus

- Palkat eivät sisällä lainkaan tekijänoikeuskorvauksia eikä luovutusta.

Tekijänoikeuksien luovutuksesta ja hinnasta sovitaan työehtosopimuksessa

- Yhden päivän palkasta sovitaan työnantajan ja työntekijän kanssa erikseen

Lisätiedustelut järjestösihteeri Anne Saveljeff

8-tuntisen työpäivän päiväpalkat 1.2.2001:

työpäivien lkm	2-4pv	5-10pv	11-29pv	30-60pv	yli 60pv
Palkkaryhmä I	544 mk (91,49 euro)	534 mk (89,81 e)	497 mk (83,59 e)	457 mk (76,86 e)	416 mk (69,97 e)

-tuotannossa avustava työ, esim. tuotantoapulainen, autonkuljettaja, kuvausapulainen

Palkkaryhmä II	731 mk (122,95 e)	684 mk (115,04 e)	590 mk (99,23 e)	550 mk (92,50 e)	497 mk (83,59 e)
-----------------------	-----------------------------	-----------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------

- alemman assistenttitason työ, esim. lavastajan, valaisijan, järjestäjän ja maskeeraajan assistentti

Palkkaryhmä III	996 mk (167,52 e)	909 mk (152,88 e)	815 mk (137,07 e)	700 mk (117,73 e)	610 mk (102,59 e)
------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------

- ylemmän assistenttitason työ, esim. kuvaussihteeri, studio-ohjaaja, ääni- ja kamera-assistentti, kameramies, puvustaja, maskeeraaja, rekvisitööri, kuvanauhoittaja, kuvakoostaja, apulaislavastaja, leikkaajan assistentti, valomies, tuotantosihteeri

Palkkaryhmä IV	1 202 mk (202,16 e)	1 063 mk (178,78 e)	871 mk (146,49 e)	756 mk (127,15 e)	666 mk (112,01 e)
-----------------------	-------------------------------	-------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------

-toteuttava ja taiteellinen työ, esim. apulaisohjaaja, B-kuvaaja, valaisija, lavastaja, järjestäjä, editoija

Palkkaryhmä V	1 355 mk (227,89 e)	1 197 mk (201,32 e)	983 mk (165,33 e)	853 mk (143,46 e)	748 mk (125,80 e)
----------------------	-------------------------------	-------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------

- taiteellisesti päävastuullinen työ, esim. ohjaaja, pääkuvaaja, lavastaja, I leikkaaja, äänisuunnittelija, koreografi, tuottaja

Kuukausipalkat työehtosopimuksessa 1.2.2001

	Kuukausipalkka
Palkkaryhmä I	7 364 - 8 777 mk (1238,54 - 1476,19 e)
Palkkaryhmä II	8 272 - 10 300 mk (1391,25 - 1732,34 e)
Palkkaryhmä III	10 094 - 12 875 mk (1697,69 - 2 165,42 e)
Palkkaryhmä IV	12 360 - 15 450 mk (2 078,80 - 2 598,50 e)
Palkkaryhmä V	Sovitään erikseen

Kuukausipalkkainen ansaitsee palkan lisäksi

- palkallista vuosilomaa

- työajan lyhennyistä (12,5 pv/vuosi) ja

- lomaltapaluurahaa

8 vuoden työkokemus alalla tuo 5% kokemulisää minimipalkkoihin.

Kuukausipalkkaa voidaan maksaa, mikäli työsuhte jatkuu yli 10 viikkoa kokoaikaisena (eli 40 h/vko).

Yhteen produktioon palkatun työntekijän palkka määräytyy päiväpalkkahinnoittelun mukaan.